

Meetnet Urbane Soorten (MUS)

Nieuwsbrief mei 2010

Het nationale stadsvogelmeetnet MUS is opgezet door SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland om de aantalsontwikkeling en verspreiding van broedvogels in bebouwde gebieden goed in beeld te brengen. De resultaten vormen ook een indicator voor de milieukwaliteit van onze directe woonomgeving.

De tweede telperiode komt eraan

Beste MUS-teller,

De eerste telperiode (1-30 april) zit er op en over het algemeen waren de weersomstandigheden gunstig. Neerslag viel er alleen in de eerste vier en de laatste twee dagen van de maand. April was een zeer zonnige maand maar 's nachts kon het flink afkoelen. De tweede telperiode (15 mei-15 juni) begint aanstaande zaterdag en het mooie van deze editie is dat er vijf volledige weekenden in vallen. Hieronder kort wat resultaten van de eerste telperiode.

Resultaten eerste telperiode

Op dit moment (10 mei) zijn er 476 tellingen ingevoerd waarbij bijna 103.000 vogels werden doorgegeven verdeeld over 144 soorten. Daarnaast zijn er ook 738 zoogdieren ingevoerd met Konijn (313), Kat (263) en Haas (102) als algemeenste soorten. Van de vogelsoorten is de Houtduif het meest doorgegeven (bijna 11.000) met kort daarop gevolgd door Merel en Kauw. De afgelopen winter was de strengste sinds 1996 en heeft ongetwijfeld zijn sporen nagelaten, met name bij de standvogels. In tabel 1 staan enkele voorlopige resultaten waarbij de eerste telling van 2010 is vergeleken met de eerste van 2009.

Tabel 1. Links het gemiddeld aantal per route van een zevental soorten landelijk in 2009 en 2010. Rechts voor twee soorten uitgesplitst per regio's van drie provincies (de aantallen zijn voorlopig en nog onvolledig). %+- is verandering t.o.v. 2009.

Nederland	2009	2010	%+-
Grauwe Gans	1,5	1,8	+20
Winterkoning	6,8	5,2	-24
Zanglijster	14,3	13,7	-3
Zwartkop	2,5	2,2	-12
Tjiftjaf	5,2	5,1	-2
Spreeuw	9,2	7,9	-14
Huismus	14,3	13,7	-4

regionaal		2009	2010	%+-
Winterkoning	Gr/Fr/Dr	5,6	4,9	-12
	Ov/Gl/FI	6,2	4,4	-29
	NH/ZH/Ut	7,9	6,0	-24
	Ze/NB/Li	6,7	5,4	-19
Huismus	Gr/Fr/Dr	14,8	20,1	+36
	Ov/Gl/FI	21,9	21,2	-3
	NH/ZH/Ut	9,4	8,8	-6
	Ze/NB/Li	14,4	15,3	+6

Op basis van de eerste telronde zet de Grauwe Gans zijn opmars in het stedelijk gebied voort. De strenge winter bleek dus weinig van invloed, hoewel we natuurlijk niet weten hoe groot de toename zou zijn geweest zonder koning winter. Een soort die het standaard zwaar te verduren heeft tijdens een strenge winter is de Winterkoning. Zo is er landelijk na de strenge winter in 1996 bijna een halvering vastgesteld in het BMP (trend van vooral bos en natuurgebied). In MUS is landelijk in 2010 een afname vastgesteld van 24%. De Winterkoning is een standvogel maar ook bij soorten die zuidelijk van ons land overwinteren, zoals Zanglijster, Zwartkop en Tjiftjaf werd er een (lichte) afname waargenomen. Ook bij de Huismus was er een lichte afname op basis van de eerste telling, maar veel kleiner dan je zou verwachten bij zo'n standvogel na een strenge winter. Wellicht heeft de soort geprofiteerd van de wintervoeding in de tuinen en/of zijn er vorig seizoen veel jongen groot geworden. De Spreeuw zit vanaf het eerste jaar MUS in een vrije val en lijkt daar ook in 2010 niet uit

te komen. De afgelopen winter was vooral extreem in het noorden van ons land omdat daar veel meer sneeuw lag dan in de rest van het land. Je zou verwachten dat dit ook tot uiting komt bij standvogels waarbij de achteruitgang in het noorden veel groter moet zijn dan in de rest van het land. Echter het beeld is anders. De Winterkoning geeft in het noorden en zuiden de minste achteruitgang, resp. 12% en 19%, en de grootste in west en oost met 24 en 29% afname. De Huismus laat een divers beeld zien met een (flinke) toename in noord en zuid en een lichte afname in west en oost. De flinke toename in noord kan reëel zijn maar kan ook deels verklaard worden omdat het aantal getelde routes (50 tegen 100-210 in de andere regio's) daar duidelijk lager is (meer kans op schommelingen) dan in de rest van het land. Helder is dat de aantallen in West-Nederland aanzienlijk lager zijn dan in de rest van het land. Op basis van de apriltelling krijgen we een eerste indruk van het seizoen. Maar voor meer solide en betrouwbare data en trends is het belangrijk dat de tweede en derde telling ook wordt gedaan.

Daarnaast is het ook leuk om te doen met soms verrassende resultaten. Tijdens de tweede telperiode zijn immers de zomergasten terug en vliegen de eerste jongen van bijvoorbeeld de Huismus uit. Andere soorten hebben dan vaak een tweede zangpiek.

Invoer van de resultaten

Ik hoop dat deze nieuwsbrief de tellers die hun telling nog niet hebben ingevoerd enthousiast maakt om dat binnenkort te gaan doen.

Wanneer blijkt dat je een **nieuwe soort** hebt gezien die niet in de standaardlijst staat (ik had zelf Staartmees en Konijn als nieuwe soorten) dan moet je die selecteren onder Bijschrijfsorten (linksboven aan de lijst) en het aantal invullen en daarna klikken op Opslaan. De nieuwe soort is dan toegevoegd in de standaardlijst.

Als foutencontrole kan het zijn dat het vakje van de invoer groen of roze wordt. Bij een aantal tellers werd alle invoer groen (voor ogen), maar deze fout is ondertussen opgelost.

Als bijlage heb ik meegestuurd het artikel 'Drie jaar MUS, de eerste indexen beschikbaar' uit de laatste SOVON-Nieuws (als pdf op www.sovon.nl onder Publicaties). Leden van SOVON krijgen voor slechts €12,- per jaar dit mooie en informatieve blad 4x/jaar toegestuurd. Wie lid wil worden kan zich onder SOVON/Lid of via de volgende link opgeven

<http://www.sovon.nl/default.asp?id=443&tab=winkel&categorie=7>

Het artikel staat ook op de MUSpagina, zie de link hieronder.

Nieuw emailadres? Geef het door aan info@sovon.nl. Email is namelijk het belangrijkste communicatiemiddel bij MUS.

Meer informatie is te vinden op de SOVON MUS pagina: <http://www.sovon.nl/default.asp?id=367>

Veel plezier en succes met de tellingen!

Vragen of problemen met de invoer? Neem gerust contact op met Jan Schoppers, SOVON
Vogelonderzoek Nederland
024- 7 410 410, mus@sovon.nl

Voor in je agenda: DRIE TELRONDES IN 2010

*Ochtendronde 1 : periode **1-30 april** (eerste weekend 3 en 4 april)
Ochtendronde 2: periode **15 mei-15 juni** (eerste weekend 15 en 16 mei)
(telpunten in omgekeerde volgorde tellen)
Avondronde: periode **15 juni-15 juli** (eerste weekend 19 en 20 juni)*

De Ochtendronde dient tussen een half uur voor tot twee uur na zonsopkomst gedaan worden en de Avondronde tussen 19.00 uur en zonsondergang